

механізму трансферу інноваційної продукції виробництво.

Для покращення ситуації необхідно:

- вдосконалити та систематизувати нормативно-правову базу;
- шляхом розробки та запровадження дієвих механізмів забезпечити цільове залучення інвестицій для впровадження новітніх технологій;
- впровадження енергозберігаючих та інтенсивних технологій рослинництва і тваринництва - важливий інноваційний напрямок в сільському господарстві який сприятиме підвищенню його конкурентоспроможності.

Таким чином, тільки науково-інноваційний розвиток сільського господарства України зможе забезпечити підвищення конкурентоспроможності галузі на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Конкурентоспроможність сільського господарства визначається якістю продукції та економічною ефективністю виробництва, які на пряму залежать від технології виробництва. Тому тільки використання сучасних інноваційних технологій здатне забезпечити світові стандарти якості продукції та прибутковість сільського господарства.

Забужко Людмила
студентка

Науковий керівник: к.е.н., доцент Палюх М.С.
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

ФЕРМЕРСЬКІ ГОСПОДАРСТВА – ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЕРЖАВИ

Основною ціллю аграрної політики держави є забезпечення продовольчої безпеки країни, наповнення внутрішнього ринку доступними за ціною якісними продуктами харчування, створення конкурентних переваг при виробництві та збуті продукції і сільськогосподарської сировини на внутрішньому та зовнішньому ринках. В Україні товарне виробництво сільськогосподарської продукції здійснюється в особистих селянських та фермерських господарствах, сільськогосподарських підприємствах ринкового типу. За розмірами вони відповідають практиці багатьох високо розвинутих країн світу, забезпечують ефективне ведення сільського господарства.

Фермерські господарства стали активно розвиватися на початку 90-х років минулого століття. Якщо в 1990 році було зареєстровано лише 82 таких господарства, які в своєму користуванні мали 2 тис. га сільськогосподарських угідь, то п'ять років поспіль їх чисельність зросла до 34,8 тисяч, а угіддя в їх використанні збільшилися до 786,4 тис. га [3].

Фермерські господарства належать до дрібнотоварних виробників продукції. Основною метою їх діяльності є забезпечення власних потреб у сільськогосподарській продукції і продовольстві та продаж надлишків такої продукції. На таких принципах формувалися фермерські господарства в незалежній Україні на початку дев'яностих років минулого століття. За існуючий період їх розвитку цілі та завдання їх діяльності змінювалися. Наразі більшість фермерів виробляють продукцію для продажу і лише частину такої продукції залишають для власних потреб.

Фермерські господарства мають різні напрями спеціалізації, проте більшість з них займається вирощуванням зернових та олійних культур. Якщо загальна площа сільськогосподарських угідь фермерських господарств становить 4,5 млн. га, то під зерновими культурами знаходилося 2,2 млн. га, олійними 1,5 млн. га. Фермери також займаються вирощуванням цукрових буряків, картоплі, овочів, продовольчих баштанних культур, проте їх частка в структурі посівів фермерських господарств не перевищує 1 % [3].

Основними проблемами розвитку фермерського господарства України є відставання від сучасних тенденцій запровадження інноваційних технологій ведення сільського господарства. Нові технології та технічне забезпечення виробничих процесів є недоступним для більшості фермерів через їх дорожнечу. Фермери мають обмежене фінансове забезпечення своєї діяльності, якого ледве вистачає для придбання необхідних ресурсів для нового циклу виробництва. У свою чергу, перехід на більш вищий рівень господарювання передбачає додаткове залучення коштів.

Більш прийнятими для фермерів є державні програми виділення цільових коштів для придбання техніки, обладнання, будівництва виробничих та обслуговуючих об'єктів. Проте такі програми в останні роки не фінансуються, або виділених з бюджету коштів не достатньо для забезпечення потреб таких суб'єктів господарювання.

У ринкових умовах дрібним фермерським господарствам складно конкурувати на розвинених аграрних ринках, до яких належить ринок зерна та олійного насіння. Фермери мають невеликі товарні партії продукції, не поодинокі випадки реалізації продукції з поля, без необхідної доробки та доведення до вимог державних стандартів. Ціна на таку продукцію значно нижче від існуючої на ринку, відображається на кінцевих результатах діяльності. Тож пріоритетними напрямками розвитку фермерських господарств України має бути вирощування овочів, фруктів, ягід, картоплі, культур олійної та зернової групи. При цьому з виробництва традиційної продукції необхідно перейти на органічну продукцію. Це те, що не зможуть зробити великі аграрні компанії, враховуючи масштаби їх виробництва, проте найбільше підходить дрібнотоварним виробникам продукції [5; 6].

Розвиток фермерських господарств стримується недостатньо ефективним державним регулюванням, стимулюванням та бюджетною підтримкою їх

діяльності. Відсутні дієві інструменти забезпечення їх достатнім матеріально-технічним забезпеченням та капіталізації їхнього прибутку шляхом придбання у власність оброблюваних ними земельних ділянок. Необхідно створити умови для додаткової капіталізації ними землі, щоб вони стали привабливими суб'єктами для банку. Без фінансових стимулів та явних вигод реалізувати це неможливо. Одним з інструментів для стимулювання повинно стати пільгове іпотечне кредитування фермерських господарств на цілі: вирощування трудозатратних продуктів харчування, концентрації більшої кількості землі, диверсифікації їх діяльності, взяття участі у розбудові інфраструктури села [4].

Одним із варіантів для малих та середніх фермерських господарств є подальша їх кооперація та інтеграція між собою та іншими агроструктурами. Однак, враховуючи невеликі фінансові можливості цієї численної групи землекористувачів, розвиток кооперації без фінансової підтримки держави є проблематичним. У Мінагрополітики опрацьовано проект Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про сільськогосподарську кооперацію” та інших законодавчих актів, прийняття яких активізує кооперативний рух у галузі [2].

Незважаючи на певне відставання від сільськогосподарських підприємств, фермерські господарства мають розвиватися в напрямі збільшення розмірів землекористування, для досягнення раціональних розмірів землеволодінь, або кооперування у забезпеченні технічними засобами при обов'язковому розвитку тваринництва.

Перспективним напрямом для фермерських господарств є плодовоовочевий бізнес. Проте, крім інтенсивного способу, в Україні його розвиток можливо забезпечити на основі органічного землеробства. Це призведе до можливості отримання вищих прибутків фермерськими господарствами, забезпечить збереження якісних характеристик ґрунтів (зниження рівня забруднення радіонуклідами, важкими металами, пестицидами, хімічними речовинами) та наявності на ринку якісних та корисних продуктів харчування [1].

Отже, можна зробити висновок, що основними стримуючими факторами розвитку фермерських господарств є недостатньо ефективна бюджетна підтримка їх діяльності; відсутність дієвих інструментів забезпечення достатнім матеріально-технічним забезпеченням та капіталізації їхнього прибутку шляхом придбання у власність оброблюваних ними земельних ділянок.

Список використаних джерел

1. Гринчук С.В. Фермерські господарства в Україні: проблеми та перспективи розвитку / С. В. Гринчук // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Documents%20and%20Downloads/agrosvit (20.03.2017 р.)
2. Макаренко П.М. Економічний потенціал різних форм аграрних

господарств [Текст] / П.М. Макаренко, Л.Л. Мельник // Економіка АПК. – 2011. – № 7. – С. 89-97.

3. Маслак О. Проблеми та перспективи фермерства в Україні [Текст] / О. Маслак // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichnyi-gektar/3999-problemy-ta-perspektyvy-fermerstva-v-ukraini.html>

4. Півторак В. С. Перспективи розвитку фермерства як провідної форми малого підприємництва в Україні [Текст] / В. С. Півтора // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2794> (21.03.2017 р.).

5. Томич І. Українське фермерство: 25 років становлення / І. Томич // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.farmer.co.ua/news/index.php?no=928&do_rate=plus (21.03.2017 р.).

6. Хомин П.Я. Досвід кооперації як підґрунтя її формування за сучасних умов [Текст] / П.Я. Хомин, М.С. Палюх // Наукові і практичні аспекти сільської кооперації. – Львів, Ліга-Прес, 2013. – С. 29-34.

Налецкая Татьяна

к.э.н., доцент

Белорусский государственный экономический университет

г. Минск, Республика Беларусь

МЕТОДИКА АНАЛИЗА ИННОВАЦИОННЫХ МЕРОПРИЯТИЙ ОРГАНИЗАЦИЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Инновационность является неотъемлемой характеристикой экономики современной развивающейся страны. При этом следует помнить, что базисом происходящих инновационных процессов является деятельность конкретных субъектов хозяйствования, внедривших в свою практику ту или иную новую технологию или организационный подход. При этом на уровне конкретных организаций инновации важны не сами по себе или в плане социального эффекта от их внедрения, а в связи с воздействием на результативность финансово-хозяйственной деятельности данного хозяйствующего субъекта. Оценить этот эффект можно лишь с применением обоснованной методики анализа эффективности инновационных мероприятий, чем и обуславливается актуальность и практическая значимость темы исследования.

Анализируя эффективность инновационных мероприятий необходимо исследовать показатели, соответствующие цели их осуществления, в зависимости от типа инноваций (технологические, включая продуктовые и процессные; организационные, маркетинговые). При этом как отмечается в